

Добри земеделски практики за здрави зеленчукови разсади

Автор(и): проф. д-р Стойка Машева, ИЗК "Марица" Пловдив; доц. д-р Винелина Янкова, ИЗК "Марица" в Пловдив

Дата: 02.03.2022 Брой: 3/2022

Добрите земеделски практики целят производство на здрави зеленчукови разсади с високи качествени показатели, без риск от замърсяване на почвата и водите, които да осигурят добър старт на производството на зеленчуци. Засаждането на такъв разсад спестява поне едно третиране с ПРЗ след засаждане на постоянно място. Затова производството на здрав, свободен от вредители и закален разсад е с първостепенно значение.

ДЗП не допускат производство на разсади да се извършва в оранжерии заедно с предходната култура. Изискванията на растенията към условията на околната среда са различни. Рискът от преминаването на патогените и неприятелите от старите върху разсадните растения е много голям. Затова производството на разсад трябва да се извършва в специализирано, изолирано разсадно отделение, в което се създават условия, съответстващи на биологичните изисквания на младите растения – светлина, температура, влага и спазване на фитосанитарните изисквания.

В момента в разсадните помещения се отглеждат разсадите за неотопляемите стъклени и полиетиленовите оранжерии и за ниските тунели. Започва сеитбата на семена за ранните полски култури - домати, пипер, патладжан, зеле, а по-късно и за средноранните. Разсадните помещения се

почистват от растителни остатъци от предишната вегетация, от плевели и самосевки. Подготвя се разсадната смеска. **ДЗП** не допуска употреба на торопочвени и торфопочвени смеси за целите на промишленото разсадопроизводство. Изключение се прави за дребното разсадопроизводство, но само след обеззаразяване. Най-добре е тя да бъде торфоперлитова, с която се пълнят терини, табли и саксийки. Ако те се поставят директно върху почвата, повърхността трябва добре да се подравни. Върху нея се поставя полиетиленово фолио, което изолира разсадните съдове от почвата и не позволява преминаването на патогени и неприятели.

ДЗП са набор от технологични изисквания, спазването на които е предпоставка за производство на качествен разсад. Те включват:

- Изборът на сорт да е съобразен с периода и продължителността на отглеждане на културата, технологията на отглеждане и сортовете особености – ранозрелост, продуктивност, устойчивост на биотични и абиотични фактори на средата, хабитус на растенията, качество на продукцията.
- Семената да са автентични, сертифицирани, обеззаразени; калибрирани и с високи посевни качества:
 - кълняемост над 96 %
 - сортова чистота над 98 %
 - влажност 6 – 8 %
- Хранителната среда да е добре подготвена, обеззаразена, чиста от плевелни семена. Да осигурява благоприятен за растенията водно-въздушен и хранителен режим.

Изпълнението на тези практики също води до редуциране на третиранията с ПРЗ.

ДЗП при отглеждане на гъст и пикиран разсад включва агротехнически изисквания, свързани със сеитбата, пикирането и с грижите през периода на отглеждане, за да се произведе здрав и качествен разсад. По-важни от тях са:

- Сеитбата се извършва в навлажнен с вода до 70–75% от ППВ и уплътнен субстрат, за да се предотврати „потъването“ на семената.
- Не се допуска плитко заравяне на семената и просъхване на смеската, което води до ненормално израстване на кълновете. Полученият слаб и деформиран разсад е предразположен към нападение от вредители и изисква третиране с ПРЗ.
- Разликата между дневната и нощна температура не трябва да надвишава 6 – 8°C, за да не се провокира „лъжливо сечене“ на разсада.

Контрол на растежа чрез контрол на светлината в съоръженията и влагата на субстрата.

- Контрол на микроклимата в разсадното отделение - влажност 50-60% от ППВ; температура на субстрата - 20-25°C.
- Контрол на хранителния режим – pH = 6.2 – 6.8; обща солева концентрация на субстрата – EC = 1.2 – 1.8 mS/cm в зависимост от разсада (гъст, пикиран) и културата.
- Редовен мониторинг за ранно откриване появата на болести и неприятели; превантивна растителна защита, съобразена с праговете на икономическа вредност (ПИВ).

За установяване и улавяне на летящите форми на дребни насекоми (оранжерийна белокрылка, листни въшки) е подходящо да се окачат жълти лепливи уловки, срещу трипсовете – светлосини, а срещу миниращите мухи – оранжево-жълти. Могат да се използват и феромонов уловки за установяване началото на летеж на доматения миниращ молец, както и за редуциране на числеността му. Да се събират листа, дръжки с петна от болести, колонии от листни въшки, купчинки яйца, ларви, мини и др., които се изнасят от оранжерията и се унищожават.